

Bejledning med Hensyn til Dyrningen", er jeg ængstelig for, at dette skal komme til at gøre endogaa stor Skade. Det vil i alt Fald udelukkende bero paa, hvorledes denne Bestemmelse bliver udført i Livet, og det kan ingen sige før bagefter, og saa er det for sent. Vi vide allesammen, at Hedeselskabet har gjort et stort Arbejde ikke alene for Heden med Hensyn til Plantninger, Afvanding og lignende, men ogsaa paa Mosekulturens Omraade, og jeg siger dette for at præcisere, at jeg ingenlunde fremkommer med disse Bemærkninger for at sige noget ondt om Hedeselskabet og dets Virksomhed. Jeg er tværtimod stærkt overbevist om dets Nytte. Naar den ærede Ordfører for lidt siden udtalte med Hensyn til Forslaget om Moseagen i dens Helhed — det lod i alt Fald saaledes i mine Øren, han refererede jo, hvad andre havde sagt —, at denne Sag egentlig laa uden for Hedeselskabets Omraade, saa tror jeg tværtimod, at den der er i de bedste Hænder. Jeg tror, at Hedeselskabet paa dette Omraade sidder inde med saa meget forberedende Arbejde, saa megen Erfaring og Sikkerhed for, hvad der er at gøre, at det bedst kan tage sig af denne Sag. Naar jeg alligevel er noget ængstelig for — det kunde synes underligt — at saa disse Hede- og specielt Mosedyrkere ind under det Villkaar, som her er sat, har det sin Grund i, at Hedeselskabet, som ethvert lignende Selskab, der gør eksperimentelle Forsøg, er naaet til en vis bestemt Opfattelse af, hvordan Jorden skal behandles. Den skal have saa og saa mange Tønder Sand, saa og saa mange Hundrede Bund af den Gødning og saa og saa mange af en anden o. s. v.; under let Frost skal Jorden behandles med Harve og under andre Forhold paa anden Maade. Det er Ting, som man Gang efter Gang har set, men det er ogsaa Ting, som de jævne Smaafolk ofte delvis smile ad, fordi de ikke have forstaaet deres store Betydning. Smaafolk forstaa imidlertid saa faare godt, at skulde de dyrke Heden paa den Maade som Hedeselskabet, vilde det i de fleste Tilfælde kræve en saadan Bekostning, at de slet ikke vilde kunne magte det. De maa gaa frem paa en helt anden Maade og lempe sig frem lidt efter lidt efter deres Naar. Det gaar med dem omtrent som med Husmoderen. Naar hun har Penge nok og Varer nok, tager hun Opstriften fra Kogebogen og følger den, og saa faar hun selvfølgerlig, hvis hun i øvrigt bærer sig rigtig ad, en god Ret. Men har hun ikke Naad til Etz. at tage 10 Wg, men maa nøjes med 5 og maa bruge mindre Smør, end Kogebogen anviser, behøver det

ikke derfor at blive en daarlig Ret. Tværtimod, det kan maasse blive en meget god og nærende Ret alligevel. Paa lignende Maade gaar det med Mose dyrkning. I det praktiske Liv er det saaledes, at Folk som oftest — jeg kan næsten sige altid — ere tvungne til at gaa andre og mindre principielt rigtige Veje, end Hedeselskabet anviser, men alligevel naa de Maalet og et godt Resultat. Nu er jeg ængstelig for at saa denne Bemærkning ind, og jeg vilde derfor tilraade, at denne Anmærkning i det hele eller i alt Fald den sidste Sætning gaar ud. Jeg vil endvidere henstille til Overvejelse, om man ikke kunde gaa uden om det og lade det i alt Fald foreløbig staa aabent, saa at Kontoen fik den Tekst, som den nu har faaet, og derved præcisere, at disse Mosedyrkere komme ind under den, men saaledes, at der ikke blev stillet nogen Betingelse derud over. Det vil ret naturligt føre til, at en Anbefaling fra Hedeselskabet i mange Tilfælde alligevel vil komme til at følge med Ansigningen fra dem, der søge Moseaan. Dermed er jeg omtrent færdig med, hvad jeg kan sige vedrørende dette Spørgsmaal. Jeg tror i alt Fald at være saa meget kendt med Forholdene paa dette Omraade, at jeg kan sige, vi ere paa den sikre Side, naar vi følge den af mig anbefalede Vej. Jeg anbefaler altsaa Udvalgets Indstilling med Hensyn til Teksten og med Hensyn til den billigere Maade at saa Penge paa, men jeg henstiller tillige, om det ikke var muligt at naa til at saa Laan til 3 pCt., eller i alt Fald at disse Folk, efter de 5 Aars Forløb, ikke komme til at afdrage Laanet med 5 pCt., men opnaaede at forrente og afdrage det med ikke over 6 pCt. Sagen og disse Betragtninger, jeg har gjort gældende, anbefaler jeg til velvillig Overvejelse.

Bluhme: Det er et Vindringsforslag til § 19 uden for Vindringsforslagslisten, som jeg ganske kort skal tillade mig at begrunde. Forslaget hedder: "Til Hjælp til den praktiske Sømandsskole i Nordby paa Jantø, 1,000 Kr." Denne Skole er oprettet under Følelsen af, at det, efterhaanden som Dampskibsarten tager til, bliver mere og mere nødvendigt i en praktisk Sømandsskole at berede de unge Mennesker til at gaa til Søs og lære dem en Del af det at kende, som de tidligere lærte i det praktiske Liv i Sejlskibe. Jeg havde først stillet Forslaget til § 23, da det forekom mig naturligt, at et saadant Forslag fandt sin Plads ved Siden af Finanslovsforslagets Post, der lyder: "Stolestib for vordende Sømand". Den højtærede Marineminister lod mig imidlertid